

מחלוקת רבי אליעזר וחכמים – תנורו של עכנאי

שָׁנִינוּ: "חֲתָכֹוּ (אֶת הַתֵּנּוֹר) חֲלִיּוֹת וְנָתַן חוֹל בֵּין חֲלִיָּה לְחֲלִיָּה – ר' אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וְחֲכָמִים מְטַמְּאִים" – וְזֶה הוּא תֵּנּוֹר שֶׁל עֶכְנַאי.

הדיין ההלכתי סביב תנור זה עוסק בשאלה האם תנור חרס שנחתך לחוליות והודבק מחדש באמצעות חול או טיט שניתן בין החוליות נחשב כתנור שלם המקבל טומאה, או שנחשב ככלי שבור או כלי אדמה שאינו מקבל טומאה, ולפיכך נשאר בטהרתו.

שָׁנוּ: בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הִשִּׁיב ר' אֱלִיעֶזֶר כָּל תְּשׁוּבוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וְלֹא קִבְּלוּ הַיָּמָנוּ.

אָמַר לָהֶם: אִם הִלָּכָה כְּמוֹתִי – חֲרוּב זֶה יוֹכִיחַ!

נִעְקַר חֲרוּב מִמְּקוֹמוֹ מֵאָה אַמָּה.

אָמְרוּ לוֹ: אֵין מְבִיאִין רֵאִיָּה מִן הַחֲרוּב.

חֲזַר וְאָמַר לָהֶם: אִם הִלָּכָה כְּמוֹתִי – אֲמַת הַמַּיִם יוֹכִיחוּ!

חֲזְרוּ אֲמַת הַמַּיִם לְאַחוּרֵיהֶם.

אָמְרוּ לוֹ: אֵין מְבִיאִין רֵאִיָּה מֵאֲמַת הַמַּיִם.

חֲזַר וְאָמַר לָהֶם: אִם הִלָּכָה כְּמוֹתִי – כְּתִלִי בֵּית הַמִּדְרָשׁ יוֹכִיחוּ!

הִטּוּ כְּתִלִי בֵּית הַמִּדְרָשׁ לִפְלִי.

גַּעַר בָּהֶם ר' יְהוֹשֻׁעַ, אָמַר לָהֶם: אִם תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְנַצְחִים זֶה אֶת זֶה בַּהֲלָכָה – אַתֶּם מָה טִיבְכֶם?

לֹא נָפְלוּ מִכֶּן כְּבוֹדוֹ שֶׁל ר' יְהוֹשֻׁעַ, וְלֹא זָקְפוּ מִכֶּן כְּבוֹדוֹ שֶׁל ר' אֱלִיעֶזֶר – וַעֲדִין מִטֵּיִן וְעוֹמְדִין.

חֲזַר וְאָמַר לָהֶם: אִם הִלָּכָה כְּמוֹתִי – מִן הַשָּׁמַיִם יוֹכִיחוּ!

יָצְאָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה: מָה לָכֶם אֶצֶל ר' אֱלִיעֶזֶר, שֶׁהִלָּכָה כְּמוֹתוֹ בְּכָל מְקוֹם!

עָמַד ר' יְהוֹשֻׁעַ עַל רִגְלָיו וְאָמַר: "לֹא בְּשָׁמַיִם הִיא" (דברים ל, יב) – אֵין אֲנִי מְשַׁגֵּיחִין בְּבַת קוֹל,

שֶׁכָּכָר כְּתִבְתָּ בַּתּוֹרָה בְּהַר סִינַי: "אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטָּת" (שמות כג, ב).

מִצְאוּ ר' נָתַן לְאֵלֶיהוּ.

אָמַר לוֹ: מָה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָהּ שְׁעָה?

אָמַר לוֹ: שֶׁחָק וְאָמַר: נִצְחוֹנִי בְּנִי, נִצְחוֹנִי בְּנִי!...